



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

### **Vera Concilii Tridentini Historia**

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

**Pallavicino, Sforza**

**Antverpiae, 1670**

Capvt III. Gallicorum Oratorum aduentus. Deliberatio de statuendo ipsis loco. Difficultates inter eos, & Regis Romanorum Legatos ex aemulatione subortae. Illorum accessus, & Oratio in generali ...

**urn:nbn:de:hbz:466:1-11642**

## CAPVT III

*Gallicorum Oratorum aduentus. Deliberatio de statuendo ipſiſi loco. Difficultates inter eos, & Regis Romanorum Legatorum ex æmulatione ſubortæ. Illorum acceſſus, & Oratio in generali Congressu.*

\* 16. Iunij.

**P**er eos dies \* aduenerant tres Galliarum Regis Oratores, Claudius Durfeus, Iacobus Lignerius, & Petrus Danefius, magni omnes apud Gallos nominis, cum ob munera quibus fungebantur, tum ob virtutes quibus ea promeriti. In memorato igitur Cætu

\* 30. Iunij.

relatum ad Patres de iis excipiendis, designandoque ipſiſi loco. Paceus, vir quippe cordatus, Regis in Concilium pietatem pluribus commendauit, Legatosque hortatus est, ut in consuetum mandati Regis excipiendi, beneuolentiæ significationem, ad honoremque gratiarum quam officiosissime præ se ferrent: dubitari non posse, tum ad Sessiones, tum ad Congregationes eos admittendos, sua prudentiâ ac doctrinâ iisdem adiumenta collaturos. Quod spectabat ad locum, sibi tunc minimè videri opus esse illum statuere, arbitranti, cum Cæsareis Oratoribus æmulationem haud futuram, nec ullos præterea Regios Oratores adesse Concilio: proinde rem hanc ad conditiones magis cogentes, magisque exagitata consilia referuandam. Quod si demum statuendum id esset, aliud sibi dicendum non suppetere, nisi priorum Conciliorum Sedisque Apostolicæ ritum seruandum de quo ingenuè tunc se fateri, non satis edoctum. Placuit ferè cunctis, uti res aut in Legatorum prudentia reponeretur, aut ex sententia Giennensis, in quam propendebant Præsides, ageretur.

Fuit tamen, qui controuersiam cum Rege Romanorum, quam alibi insinuauimus, importunè suscitauit: ac præcipuè Materanus, qui illius Oratores in Concilio Lateranensi Gallicis antehabitos dixit. Ad hoc respondit Armacanus, Maximilianum id temporis Regem Romanorum vocatum fuisse, quippe nondum Cæsareâ coronâ redimitum, at de cetero iam ab eo possessa iura omnia imperatoria; verum in præsentia Ferdinando merum inesse titulum ad futuram Imperij successionem. Feltrienſis affirmauit, Ex veterum exemplis posse duos Imperatores existere; & à se audiri, Ferdinandum priuilegia concedere, ac præcipua Cæsaris munia exercere. At Bituntinus obiecit, Se nec legisse unquam, nec audiuisse,

diuisse, Carolum ac Ferdinandum duos esse Imperatores; ac planè 1546.  
mirari, quòd res dilucida in controuersiam traheretur. Tunc Fa-  
bius Mignanellus Lucerensis Antistes, veritus ne quid turbarum  
cieretur ex tam lubricæ disceptationis progressu, illam abscindere  
conatus, dixit; Ea de re non in Concilio disputandum, sed illam  
Legatorum prudentiæ committendam. Quod communiter com-  
probatum, plerisque in reliquum causæ Gallici Regis fauentibus.  
In se igitur Legati rem susceperunt; & quòd facilius perficeretur, Pa-  
tres publicè monuerunt, in Synodi primordiis per sanctionem fuis-  
se cautum, ne cuiquam ex vlla caremoniarum officiorumque fun-  
ctione quidquam iuris vel accederet vel decederet.

3 At Gallici Oratores \* re compertâ vehementer commoti, & su-  
spicionibus agitati: ac primò quidem per Agdensem Episcopum  
denuntiarunt, exinde verò coram, cum priuatim Legatos inuiser-  
rent, velle se, quando res in controuersiam venerat, vt sibi inter  
Principum Oratores locus destinaretur, alioquin abituros. Stu-  
duerunt Legati eos delinire, blandè commonentes, vt potiori loco  
haberent communem plausum, quàm duorum triumve hæsitati-  
onem in amplissimo confesso, ex tot tamque variis ingeniis ani-  
morumque affectionibus conflato, & vbi sua cuique erat dicendi  
libertas: Oratores Ferdinandi ad nullam vniquam Synodi functio-  
nem aduenisse, postquam Caroli Oratores accesserant, qui vtrius-  
que fratris nomine interesse possent; adeoque opus non esse, litem  
intendere nihil de possessione certanti. Non tamen idcirco Galli  
conquiescere visi sunt, spatio ad deliberandum postulato. Præfides  
verò, præsertim Ceruinus, ad suspicionem pronior, suspicati, Gal-  
los Oratores, nactos Concilij statum aliter quàm proficiscentes sibi  
persuaserant, reditum cupere, coloremque conquirere: at vbi  
quod ipsi proposuerant, Gallis haud probaretur, nihil amplius oc-  
currebat iisdem futurum satis. Etenim haud fieri posse videbatur,  
vt res cum Ferdinandi Oratoribus planè componeretur, ob Princi-  
pum, multoque magis administratorum tenacitatem, in huiusmodi  
prærogatiuæ argumentis numquam flexibilem. Ac longè minus ea  
lis Concilij sententiâ diiudicari poterat, quippe quòd nec de eo  
scripta lex suppetebat, nec certa semperque constans consuetudo;  
& etiamsi satis iuris adductum fuisset ad ferendam sententiam, spes  
non erat partes obsecuturas. Arbitrabantur itaque Legati, vnicè  
rem componi posse, si & hinc Ferdinandi Oratores abstinere à  
congressibus; prout ipsis honorificè liceret, quandoquidem, cum  
post Cæsarianorum aduentum numquam iis interfuissent, nullum

\* Literæ Le-  
gatorum ad  
Farnesium,  
1. & 2. Iulij  
1546.

1546. per absentiam indicium concessi loci præ se ferrent; & hinc Gallis fati haberent, fructus victoriæ citra certamen obtinere. Atque ex Austriacorum parte res haud difficilis animaduersa, cum Ferdinandi Oratores adhuc silerent, & Cæsarei submissâ voce significarent suorum animorum sensa in huiusmodi æmulatione frigentia; sed magis contenderent, Sedem prope se Gallis haud deberi, objectionem quam Cæsaris in Concilio prærogatiuam: quam tamen petitionem intelligebant Legati haud tanti futuram Cæsari, ut ea obfirmatè vellet, cum alioqui tam alienus à dissolutione Concilij videretur: siquidem Principes, quanto constantius eminentiam sibi tuentur, tantò facilius propinquitatem aliis indulgent: ea verò singularis prærogatiua neque recentibus exemplis nitebatur, neque spes aderat ut per ea tempora obtineretur.

Postremò, ut vsuuenit iis æmulis, qui concordia summam veritatem que expetentes, in aliquam honestam officiorum speciem conueniunt; satis fuit Gallis post Cæsareos locum obtinere, absque eo, quod de aliis Oratoribus non accedentibus quidquam sanciretur: cum excitata à Cæsarianis controuersia effecerit, ut Galli sibi viderentur litis victoriam consecuti, eaque contenti quiescerent, neque Cæsarei recusarent proximos sibi Gallos habere, quemadmodum in cunctis aliis functionibus, Aulisque Principum habebant.

Quin in solenni Gallorum accessu singularis vrbauitatis gratia voluit adesse Mendoza, abesse solitus quòd quartanâ laboraret. Apertis ianuis excepti Legati, magnâ populi frequentia, qui de more nouitatis illecebrâ excitus honorem auxit.

Postea Danesius luculentam Orationem habuit. Commemorauit initio Gallorum Regum in Religionem Christianam, Romanamque Ecclesiam merita; sed narrantis potius quam amplificans more, adeoque gratius iuxta ac efficacius. Reuocauit in memoriam, à Magno Gregorio suis in literis attributum fuisse Childeberto Regi *Catholici* cognomentum: huic titulo Gallia Reges abunde satisfecisse, quippe qui inter ceteros Christianos Reges præclarè se gesserant in studio Fidei vniuersalis ac veteris sustinendæ: Gallia Regnum millenorum annorum spatio nullâ contaminatum hæresi in Fide perstitisse: ut in corporibus naturalibus, perinde in ciuilibus diuturnam morborum immunitatem puri integrique sanguinis esse argumentum. Cum Reges Gallia probè nossent, Romanam Ecclesiam, in qua Princeps Apostolorum federat, semper Christianis Gentibus præfuisse, & tamquam Caput à cunctis Christianorum Episcopis concorditer ac reuerenter agnitam; ipsos pariter eamdem

\* In Coetu generali, 8. Julij.

dem in illa dignitatem agnoscentes, suarum largitione ditionum præualidam ditionibus reddidisse, suorumque capitum periculo periculis subduxisse. Quapropter mirum non esse, si Romani vicissim Pontifices Gallorum Reges tamquam suos filios Primigenas agnoscentes, sapius à Canonum nexibus eos absoluerint, priuilegiis munierint, oneribus releuarint, vno verbo, in Ecclesiam quasi peculiarem in ciuitatem receperint. Maiorum pietati Regem tunc imperantem inhæsisse: qui post insignem victoriam in Insabria reportatam, vt accepit, Leonem X. Bononiam secum collocaturum perrexisse, ipse ad eum salutandum processit, & cum illo amicitiam obstrinxit, quam postea cum Adriano, cum Clemente, & cum Paulo III. tunc viuente conseruauit.

6 Sex supra viginti annis, quibus ipse regnauerat, agitatum tam turbidis procillis Ecclesiam, vt nemini propemodum exploratum esset, quidnam sibi de Religione credendum; à Francisco Rege, per eam sapientiam ac Religionis studium, quæ ab Apostolis suisque Maioribus doctus fuerat, interdictum, ne priuatus quispiam suam interponeret auctoritatem in controuersis Religionis, cum ad id Ecclesiæ Decreta præstolaretur. Et quamquam animum gereret, quam ad clementiam procliuem, tam à suppliciis ac cædibus abhorrentem; tamen vim sibi ad induendam seueritatem adhibuisse, quod pius foret, atque Edictorum terrore, & executorum rigore id strenuè adeo procurasse, vt dum ea procella tot Prouincias Nationesque vel absorbuerat, vel peruerterat, posset ille tunc offerre Concilio adeo florentem Christiani Orbis partem intaminatam, planeque tranquillam. Decernerent itaque Patres, quod ipsis expedire potissimum videretur Religionis incolumitati, concordiaque Reipublicæ Christianæ; adeo vt Turcæ, Iudæi, & vtrisque deteriores quædam belluæ sub hominum specie, quæ Epicurum sectatæ conabantur ex hominum animis vnà cum Religione humanitatem euellere, in posterum Christi populo insultare non possent. Cum Rex pariter animaduerneret, quantum Christianorum quieti rectæque administrationi prodesset, vt vni supremo communi que omnium Principi Petri successori fideles obsequium exhiberent, quod Militantis Ecclesiæ eadem ac Triumphantis viua esset effigies, peculiari prouidentia vsu fuisse, vt ne in ea quidem parte suo in Regno haberetur diuisio: vnde neglectis ingentis vtilitatis illecebris, quæ à quibusdam proponebantur, spretisque finitimorum exemplis, nullo planè in pretio ipsorum amicitiam habuisse; vt in eo suarum ditionum quietem negligere visus fuerit: sed ab ipso iustum bellum

1546.

pacis minùs honorificæ antehabitu. Vbi verò compertum fuerat, à Paulo III. destinari Tridenti Concilium ad huiusmodi incendium restinguendum, eoq̃e præmissos ad rem digerendam Antistites aliquot, paucos quidem numero, sed probitate ac sapentiâ præclaros; à se quoque curarum communium particeps aliquos Regni sui Episcopos eò missos, qui laborum socij tanto operi vires impenderent. Postremò, cùm eius Maiestati delatum esset, sciri rem agi, habitasq̃e iam esse Sessiones aliquot, & nonnulla Decreta sancita; ne quid Rex officio suo deesset in re adeò necessaria, omniumq̃e bonorum votis expetita, libenter ipsum interuenturum fuisse tam sapienti, tam sacrosancto Conuentui, cuique credendum erat Diuinum Spiritum adfuturum: sed, cùm per Regni curas id sibi non liceret, eò suos Oratores ac Procuratores delegalle cum huiusmodi mandatis:

Tametsi Regi exploratum erat, Patres per seipfos sedulo perituros quidquid ab eo sanctissimo Senatu Christianorum Nationes expectabant; tamen quò animi sui sentia clariùs exprimeret, illos in primis ab ipso rogari, vt quid esset credendum statuerent, hoc pacto concordiam Ecclesiæ restitutori. Etenim his nulla acerborum animos disceudit, Resq̃e publicas labefactat, quàm dissidia de Religione; nec verendum, ne vlla Christiani hominis mens sanctionibus oblectaretur, quas ibi Patres Sancto afflati Spiritu edidissent.

Deinde cùm plerique censerent, cuncta Ecclesiæ damna ortum trahere ex Ecclesiasticorum hominum corruptione, qui à via regni virtutis, veterum vestigiis trita, deerrauerant; studerent ad pristinam disciplinam eos reuocare, efficerentq̃e, vt ille Ordo in se quidem exemplar sanctimonix, sed aliquorum sordibus tunc deformatus atque despectus, splendorem pristinum, ac primariam venerationem recuperaret. Restauratà in his probitate, cunctis ad imitationem prælucente, simulq̃e auctoritate, transfundendam pariter morum correctionem in reliquam Christianæ Gentis partem, quæ Sacerdotes sequitur tamquam duces. Hinc futurum, vt quidquid à Concilio præclare statutum fuerat in ea parte, quæ Clerus dicta est, quasi peculiaris Dei pars, ad cunctos postea Christianos diffunderetur. Ea verò omnia quæ à Patribus Tridentinis seu de doctrina seu de moribus decreta essent, curaturum Regem, vt in Gallia vniuersa opere perficeretur. In id Regem Christianissimum potentissimæ neruos omnes intenturum, gladij quoque vim aciemque expecturum, quem à Deo sibi porrectum, sicut ait Apostolus, ad malorum vindictam, bonorum verò laudem tenebat.

Postea.

9 Postremò eos rogare, quoniam Romani Pontifices Gallia Reges amplissimis priuilegijs fuerant remunerati, quibus iam vsque ab ætate Ludouici Pij pacificè potiebantur, ne consentirent quidquam eorum imminui; neque minus seruari Gallicarum Ecclesiarum, quæ sub Regia essent tutela, veteres immunitates ac prerogatiuas. Id si præstitissent, Regem Regnumque eo id repensurum obsequio ac studio, vt Patres officiorum quibus functi essent numquam pœniteret.

10 Legatorum primus respondit: Res à Christianissimis Regibus præclare gestas pro Religione, atque Sede Apostolica, quamuis per se celeberrimas, numquam tamen absque nouo sensu voluptatis commemorari: id verò tunc peculiariter expertos Patres in earum commemoratione, quas opportunè adeò concinneque Gallicus Orator exposuerat. Regium legationis mandatum suscipi prout de iure (sic namque etiam Cæsareum acceptum fuerat) ipsos verò Oratores excipi quo par erat beneuolentiæ studio. Gratias Regi reuerenter persolvere, quòd tam pio tamque parato esset animo, ac præsertim, quòd viros adeò eximios delegerit, qui suâ vice ibi fungerentur: sacrum illum Cœtum sedulò curaturum, cum vt Gallicana priuilegia integra persisterent, quatenus Reipublicæ Christianæ bono congruerent, quod nouerat Religiosissimo illi Principi maximè cordi esse; tum vt quacumque aliâ ratione Regi gratificarentur: vnde suâ tam prouisi in Concilium & Ecclesiam voluntate in dies magis ac magis ipse gauderet. Hæc adeò honorifica, adeoque beneuola tanti Regis significatio ingenti planè lætitiâ Conuentum perfudit. Etenim quamuis nosset, arborem post flores feliciter editos, non semper fructus abundè reddere; nouerant etiam, nullam fructuum ab ea spem esse, nisi florum vberras præcedat.

## CAPVT IV.

*Minorum Theologorum ac Patrum varia de Iustificatione opinamenta.*

1 Multis ante hæc diebus generalis Congressus, die 21. Iunij habitus, articulum de Iustificatione à minoribus Theologis expendendum curauerat, vt de hisce sex Capitibus suam sententiam dicerent:

Quid sit Iustificatio, tum quod ad nominis significationem, tum quod ad ipsam rei naturam spectat; & quid intelligatur, cum dicitur, *hominem iustificari.*

Xxxx 3

Quæ-